

journalistiek vakmanschap.<sup>10</sup> Voor collegae werden de bladen een opvallend maar ook verfoeid bewijs van de ontwikkelingen van beroepsopvattingen. Muntte de *NRC* uit door de kwaliteit van de berichtgeving, *De Courant/Het Nieuws van den Dag* deed dat door een combinatie van nieuws-oriëntatie en vakkundige opmaak.

Voor de Nederlandse pers in het algemeen schijnt te gelden, dat zij in de beide grote oorlogen, tijdens welke het neutrale Nederland erin slaagde buiten het strijdperk te blijven, aan kwaliteit heeft gewonnen. Volgens Hemels ging de buitenlandse verslaggeving vooruit tijdens de Frans-Duitse oorlog van 1870. Plemp van Duiveland, een van de opvolgers van Kuyper als voorzitter van de Nederlandsche Journalisten Kring, maakt melding van een soortgelijk oordeel met betrekking tot de berichtgeving over het buitenland in de Eerste Wereldoorlog.<sup>11</sup> Het is denkbaar, dat de gevoelde plicht tot onafhankelijke berichtgeving - die een partijkiezen in hoofdartikelen in 1914-1918 niet uitsloot - tot bijzondere journalistieke waakzaamheid en vaardigheid heeft geleid.

Was de *NRC* een voorbeeld van journalistieke kwaliteit, dan gold dat in de wereld van de confessionele media voor *De Maasbode*. Het Rotterdamse dagblad verwierf zich tijdens de Eerste Wereldoorlog een zekere faam door zijn uitgebreide buitenlandse berichtgeving met eigen correspondenten en door de kundigheid van zijn verslaggeving en analyse in financieel-economische zaken. Zijn beursredacteur, drs. H. Kaag, zou in 1927 als hoogleraar in Tilburg worden benoemd om de R.K. Handelshogeschool mee te helpen vormen. Er is een personerzoek voorhanden van de historicus Th. Stoelinga over de wijze, waarop de Nederlandse kranten hebben geschreven over de Russische revoluties in 1917. Hij concludeert, dat *De Maasbode* gelijk andere confessionele bladen de oktober-revolutie en haar gevolgen beschreef vanuit een 'sterk moraliserende tendens' en dat het blad geen poging heeft gedaan het marxisme-leninisme op zijn eigen merites te beoordelen. 'Eerlijkheidshalve' moest hij er evenwel aan toevoegen, 'dat juist *De Maasbode*, als een van de weinige bladen, bij diverse aangelegenheden blijk heeft gegeven van inzicht in de sociale en economische achtergronden van de Russische revolutie'.<sup>12</sup> Het is een typerende mengeling: een zaakkundige sociaal-economische beoordeling naast een politiek-religieuze veroordeling in een krant, die de fase van de jacht op modernistische dissidenten door een integralistische hoofdre-

10. H.J. Scheffer; *Henry Tindal. Een ongewoon heer met ongewone besognes* (Bussum 1976) 354.

11. Hemels, op. cit., 320.

L.J. Plemp van Duiveland; *Journalistiek in Nederland* (Den Haag 1924) 57.

12. Th.H.J. Stoelinga; *Russische revolutie en vredesverwachtingen in de Nederlandse pers, maart 1917-maart 1918* (Bussum 1967) 183.